

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek bakalářské práce

Autor: Nikola Tylšová

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název práce (česky/anglicky): Komparace tradičních versus moderních pohádek / Comparison of traditional fairy tales versus modern fairy tales

Vedoucí práce: Mgr. Olga Halamová

Oponent práce: Mgr. Martin Markoš

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací a závěrem	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	C
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	C
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	C
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	C

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření oponenta práce k antiplagiátorské kontrole: Celková podobnost je 2 %, ojedinělé případy se týkají především názvů publikací a řádně označených citací.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně: C

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

1. Proč nebylo v praktické části (projekt) využito pro práci důležitého rozdílu mezi tradiční a moderní verzí sledovaných pohádek? Tento kontrast je v teoretické části i v rozboru textů, v projektu však zohledněn není.
2. Jaký je rozdíl mezi migrační teorií o vzniku pohádky a teorií historicko-geografickou? Proč je toto rozdělení v práci uvedeno, resp. proč není dále komentováno a využito při popisu a rozboru konkrétních pohádek?
3. Jak se dá na základě vlastního rozboru pohádek a projektu polemizovat s názory, které mají na pohádky J. Frey a M. Černoušek?

Další poznámky k práci, kritické připomínky:

Práce si dává za cíl srovnat tradiční a moderní pohádky, což se jí daří v teoretické části a v části věnované rozboru textů. V oddílu věnovaném projektu od tohoto konceptu bohužel upouští a dává si za cíl seznámit děti s tradiční pohádkou prostřednictvím vyprávění a následné samostatné práce. Přitom by se nabízelo porovnat reakce dětí na zcela tradiční podání pohádky a na její moderní, upravenou verzi, srovnat pomocí otázek, jak se jim jednotlivé verze líbí, jak dobře pochopili sdělení atp. Cíl projektu a jeho souvislost s předchozími oddíly práce se tak jeví jako nedostatečně obhájené, což se projevuje i v tom, že řada tvrzení (např. v závěru práce) je formulována velmi nekonkrétně, neodborně a povrchně, s ohledem na subjektivní dojem atp.

Délka práce nedovoluje příliš rozsáhlou interpretaci textů, což autorka dobře vyřešila zúžením praktické části na rozbor dvou pohádek. Přesto by bylo možná lepší soustředit se pouze na jednu z nich a pečlivěji vyhledat další moderní přepracování, celkový obraz by tak byl komplexnější. Ze srovnání tradičních a moderních verzí obou uváděných pohádek totiž vyplývají obdobné závěry. Mělo by být také výslovně zmíněno, která verze pohádky byla dětem čtena. Teprve v kapitole „Ohlédnutí za perníkovou chaloupkou“ (str. 52) se čtenář dozvídá, že pravděpodobně šlo o verzi, v níž vystupuje i ježidědek.

Projekt je na začátku nazván „Ohlédnutí za pohádkou“ (str. 9), později však „Ohlédnutí za pohádkami“ (str. 49). Kapitola 2.2 („Stavba děje“) je vzhledem ke své důležitosti příliš stručná a zasloužila by si větší rozsah. Názvy podkapitol „Jak to vidí Černoušek“ a „Jak to vidí Frey“ nejsou příliš vhodné, a to bez ohledu na konotace (v případě Černouška), neboť nejsou dostatečně odborné.

Teorie zmiňované na str. 14 nejsou srozumitelně formulované. Věta popisující migrační teorii nedává smysl: co např. znamená, že se pohádky šíří od národa? Rovněž není patrný rozdíl mezi touto teorií a teorií historicko-geografickou. Tyto problémy jsou dány tím, že není přesně citován zdroj (Čeňková, 2006). Nesprávné je též spojovat verzi pohádky O perníkové chaloupce, kde se děti samy ztratí, přednostně s Františkem Hrubínem, neboť tato verze existuje i ve starších podáních (což sama autorka bakalářské práce později zmiňuje při rozboru). Jako vytržení z kontextu působí i odstavec o romských a židovských pohádkách na str. 27. A pokud jsou uvedeny kapitoly věnované Freyovi a Černouškovi, měla by se jejich tvrzení dát více do souvislosti s následujícími rozborů a projektem, autorka práce by neměla sama uvádět, že byly zmíněny jen pro ilustraci a že se při výběru pohádek bude řídit jen vlastními pocity.

Časový harmonogram (str. 53) by měl být do práce zařazen již dříve.

Místy se text uchyluje k vágním, zavádějícím a neodborným formulacím, spojeným s ničím nepodloženým zobecňováním:

- str. 9 – poslední odstavec
- str. 10 – „určité skupiny“; „kladných vlastností“
- str. 12 – všechny pohádky jsou optimistické a končí šťastně
- str. 13 – „úplně specifické hodnoty“
- str. 18 – G. Basile měl „ideální možnost podívat se do života prostého lidu“ (též příklad nevhodného slovesa a s ním spojené pádové vazby)
- str. 28–29 – „ale můžeme říci, že už máme povědomí o typech pohádek a o tom, jak je poznáme“. Navazující spojení „naši autoři“ je také nekonkrétní, neboť evokuje autory pohádek, nikoli autory odborných publikací o nich.
- str. 30 – „Někteří autoři se však snažili upravovat texty, a tím jsou lidové texty někdy až odlišné.“ Věta je nejasná. Neměly by být odlišné právě ty předělané texty?
- str. 50 – „V dnešní době se děti často upínají k televizním a animovaným pohádkám“. Toto tvrzení není podloženo žádnými daty a výsledek projektu s ním příliš nekoresponduje.

- str. 55 – „Do autorských pohádek spisovatelé vložili veliký kus sebe a své individuality.“
- str. 56 – neuspokojivý závěr je z odborného hlediska i: „Zároveň viděla, jak děti na pohádky reagují a že jsou opravdu rády, když jim je někdo čte a krásně jim naslouchají.“

Některé informace nejsou zcela smysluplně začleněny do kontextu. Např. u věty „Ve středověké literatuře se hojně objevovala hrdinská epika. Také byly ve středověku oblíbené rytířské romány a pověsti.“ (str. 13) není dostatečně popsáno, jak souvisí s pohádkou a proč je tedy tato informace zmiňována. Na str. 19 je v případě jedné z pohádek uvedeno, že byla publikována v časopise *Zlaté klasy*, u ostatních zmiňovaných Erbenových pohádek se to, kde byly publikovány, neuvádí. Na str. 19 a 20 se užívá „pojmu „kouzelná pohádka“, který je zmíněn ve výčtu druhů pohádek na str. 15. Žádný z druhů však již není čtenáři více přiblížen. Právě tak je na str. 22 uvedeno, že vznikaly pohádky zvířecí a delší pohádkové příběhy, chybí ale jakýkoli příklad. O příklady by mohlo být rozšířeno též tvrzení „Také si volí nové prostředí a také nové hrdiny. Jiné jsou i fabulační postupy a používá i místa, kde bychom nehledali pohádkové ambice.“ (str. 24) a tvrzení, že u Aloise Mikulky nalezneme mnoho slov ze současnosti (str. 45).

Zavádějící může být zdůraznění rozdílu ve jménech postav na str. 36 – vzhledem k tomu, že jde o hypokoristika týchž jmen a že originál je v němčině. Na str. 37 je uváděno, že žena, která pleje len, se záhadně objeví a zase zmizí, ačkoli pohádka sama nic takového doslova neříká. Bábovka není jen český moučník (str. 44) – obzvláště vzhledem k tomu, že verze pohádky, kde se vyskytuje bábovka, je od bratří Grimmů, tedy německá. Obdobně není na místě argumentace, že pozdější verze pohádek nepoužívají při popisu obsahu Karkulčina košíku alkoholické nápoje, protože jsou více určené dětem (str. 44). Jednak to jistě neplatí stoprocentně, jednak by šlo polemizovat, zda se tedy do Mikulkovy verze hodí namísto slova „vlk“ slovo „vlkodlak“.

Chybně se rozlišuje mezi jazykem nespisovným a hovorovým na str. 45. Na str. 48 je nadbytečná charakteristika tvorby Ivony Březinové (už jednou zazněla na začátku kapitoly). Ačkoli je citace opatřena zdrojem, je dobré zmínit název díla i přímo v textu (místo obecného označení „sborník“ – str. 10). Pokud zmiňujeme, že biblický příběh o králi Šalamounovi obsahuje pohádkové prvky (str. 13), je dobré být konkrétnější a napsat, které to jsou. Rovněž by bylo vhodné zmínit, u kterého knížete byl G. Basile úředníkem (str. 18). Mezi pravopisem a množstvím jazykových prostředků není žádná souvislost (str. 40).

Podrobněji by měly být rozebrány otázky, které byly dětem pokládány, a odpovědi na ně (str. 50). Dále je zmiňován výraz v očích jako důkaz toho, že činnost dětí bavila (str. 51), ale neměla by být do projektu zahrnuta i zpětná vazba prostřednictvím dotazů? V hodnocení se také objevují jen kladné body, ale nejsou zmíněny žádné problémy a negativa. Ve shrnutí projektu se nehodí formulace „jako bonus“ a důležité zde není to, že pro autorku byl potěšením a že by se ráda stala učitelkou (str. 54); text by se měl soustředit na to, jak praktická část koresponduje s teoretickou a jaké premisy se potvrdily. To splněno nebylo, především proto – jak už bylo zmíněno – že vazba mezi projektem a zbytkem práce je značně oslabena.

Slovní zásoba

Z lexikálního hlediska obsahuje práce řadu chyb:

- str. 15 – neadekvátní použití slova „směr“
- str. 18 – co se myslí příslovcem „následně“, když sbírka vyšla až po autorově smrti? Jsou tím myšlena další vydání?
- str. 21 – nevhodná formulace, že Andersenovi „náleží“ 156 textů
- str. 22 – nevhodné sloveso „klasifikovat“ vyvolávající představu, že tři následující atributy autorské pohádky jsou tři typy pohádky. V témže odstavci je chybně užito slova „druh“ místo slova „žánr“.
- str. 23 – co se myslí „aktivitami“ Čapkovy matky? Nevhodně je na téže straně užito slovesa „pohlcovat“.

- str. 24 – pleonasmus „létající letadlo“
- str. 25 – nevhodně použito zájmeno „jeho“ (věta má zavádějící význam)
- str. 28 – „povědět si“
- str. 33 – nevhodné sousloví „kořeny folklóru“
- str. 37 – slovo „lenné“ v souvislosti se lnem neexistuje
- str. 40 – formulace „o něco méně starým jazykem“ nepůsobí dostatečně odborně
- str. 43 – nevhodně použité slovo „dál“; slovo „nějaký“ ve spojení „děj se odehrává v nějakém prostoru a čase“ působí neodborně
- str. 46 – místo „sekavě odpověděla“ by bylo lepší „odsekla“
- str. 50 – „vše probíhalo za působnosti učitelek“
- str. 55 – více by se hodilo slovo „díly“ než „publikacemi“; nevhodné je sloveso „přišla“ ve spojení „přišla komika“

Některá slova se v textu opakují i v rámci jedné věty (str. 10 – „podoba“, str. 12 – děti, str. 27 – slova příbuzná se slovesem předpovídat a spojení „některé děti“, str. 33 – praktický).

Rovněž nalezneme chyby ohledně přivlastňovacího zájmena stůj (na str. 10 dole a na str. 23 ve spojení „jeho babičky“).

Nevhodná je i formulace typu „slovesná forma“ (str. 11) a „slovesné jevy“ (str. 40), protože výraz „slovesná/slovesný“ dnes evokuje spíše sloveso jako slovní druh.

Spřežky jsou často rozdělovány na dvě slova:

- str. 15 – slovo „zato“
- str. 16 – „neboli“ se píše bez spojovníku
- str. 30 – chyba ve slově „protivýchovné“
- str. 35 – „napodruhé“
- str. 36 – „mezitím“ a „nakonec“
- str. 38 – „napotřetí“

Užívá se také nadbytečných slov:

- str. 18 – zájmeno „tito“
- str. 19 – zájmeno „samotný“
- str. 21 – celé spojení „ve své odborné literatuře“
- str. 25 – formulace „celé této hlavní postavy“ a spojka „i“ ve větě začínající „Jeho ježibaby...“
- str. 47 – nadbytečná předložka „k“ ve spojení „nejvíce podobná k Mikulkově“

Některá použitá slova jsou vnímána jako příznak nižšího stylu:

- str. 19 a 37 – „akorát“
- str. 23 – jako stylisticky nižší působí i spojení „to samé“, více by se hodilo „stejně jako“ (stejně tak na str. 44, kde by se hodilo „totéž“)
- str. 25 – zájmeno „co“ namísto „které“ působí hovorově (stejně tak na str. 31, 37, 41 a 44)
- str. 42 – „kytka“
- str. 52 – „okoukaly“

Morfologie

- str. 18 – mluví se o lidu, ale následně se užívá zájmena „jejich“; na téže straně se mluví o bratřech Grimmech, ale užívá se ženské koncovky ve slově „považovány“
- str. 20 – namísto infinitivu „věnovat“ by mělo být minulé přičestí „věnovala“
- str. 22 – chybný tvar zájmena „její“ namísto „jejích“
- str. 27 – dvakrát spojení „někteří děti“
- str. 28 – nehodí minulý čas ve spojení „byla oblíbená“, protože již hovoříme o současné literatuře; na téže straně se objevuje chybný tvar slova (celek, ne celku)

- str. 30 – chybná shoda, co se týče čísla („názory byly shrnuty“ / „je z něho patrné“)
- str. 40 – „vyskytujícím“ místo „vyskytujících“
- str. 43 – „bude zůstáváno“ je příliš složitě spojení
- str. 46 – chyba v zájmenu ona: celkem dvakrát použito „jí“ místo „ji“
- str. 52 – vhodnější by bylo „babiččina chaloupka“ místo „babičky“; chybný tvar slova „hry“ ve spojení „v centru manipulačních a stolních hrách“
- str. 54 – chybná formulace „bylo naplněno cíle“
- str. 55 – shoda „a byly tak představeny i jejich hlavní zástupci“

Syntax

Občas se vyskytne chybně koncipovaná věta, co se týče slovosledu:

- str. 8 – věta začínající „Proto také...“
- str. 20 – „trávenému času na Chodsku“
- str. 36 – věta začínající „Nejsou v pohádce...“
- str. 40 – věty začínající „Naopak jsou...“ a „Také se pravopis...“

Nejasné, případně příliš kostrbaté obraty:

- str. 12 – „ve svém soucitu i radosti v pohádkových bytostech“
- str. 14 – logika věty je narušena tím, že chybí vhodný spojovací výraz mezi slovy „národů“ a „hledá“
- str. 18 – chybná pádová vazba v obratu „bádání našich autorských pohádek“, kde by byl vhodnější lokál
- str. 21 – sloveso „vnést“ je použito bez příslovečného určení místa
- str. 31 – „jedním z problémů moderních pohádek vidí“
- str. 40 – chybně koncipována věta „Například popis perníkové chaloupky je tak sladce vyličen a děti mají přece sladkosti moc rády...“
- str. 50 – „Jakou chybu udělala Karkulka a potkala se tak s vlkem?“
- str. 56 – „Zároveň viděla, jak děti na pohádky reagují a že jsou opravdu rády, když jim je někdo čte a krásně jim naslouchají.“

str. 17 – věty, které by měly být propojeny, jsou odděleny zvlášť (věta začínající „A Karel Čapek...“); stejně tak věta začínající „Protože...“ na téže stránce a na str. 25 a dále věta začínající „Takže...“ na str. 21

Na str. 20 by ve větě začínající „Inspirovala se...“ měl být opět zmíněn podmět, protože vazba na Boženu Němcovou je předchozími větami již oslabena. Podobný problém nastává na začátku druhého odstavce podkapitoly 8.1.

U zájmena „tím“ v obratu „tím se dá navázat“ na str. 21 není jasné, co přesně má označovat, protože zmiňovaní autoři se v názorech rozcházejí. Nepřirozeně na téže straně působí i věta začínající „On jako první...“, kde tato formulace působí jako anglicismus (stejně jako v následujícím odstavci „Oni oba...“).

Pravopis

V případě názvu Perraultovy knihy se nedůsledně zachází s pravopisem velkých písmen (str. 18): má být *Pohádky matky husy*, nikoli *Pohádky matky Husy. Medvídek Pú* (str. 21) se zase i v českém prostředí píše s čárkou. Pohádka O perníkové chaloupce je psána s rozdílným pravopisem v rámci jedné strany (str. 52). Malé písmeno je též ve zkratce na str. 63.

Interpunkce

Čárky chybí v těchto případech:

- str. 10 – „muž nebo žena“; čárka před výčtovým přívlaskem na téže straně
- str. 16 – před „jak“
- str. 17 – za „nikoliv autory skutečné“

- str. 24 – část věty „jak píše Sirovátka“ by pro přehlednost měla být oddělena čárkami z obou stran
- str. 25 – před „a naopak“
- str. 27 – čárka za „Michal Viewegh“
- str. 31 a 55 – mezi možnostmi „hloupé, nebo chytré“, „dobré, nebo zlé“
- str. 34 – za „že si i tak poradí“
- str. 35 – za „že ji chce baba upéct“ a za „že má“ na téže straně
- str. 36 – za „že je to opravdu vít“
- str. 37 – za „že by si je rádi upekli“, za „že špatně slyší“, za „že už mu rozuměla dobře“, za „které se vrátily domů“
- str. 41 – za „že je to dobrý nápad“
- str. 46 – za „proč má tak zlaté parohy“
- str. 47 – za „že to má zakázané“
- str. 51 – za „jak byly zvyklé z běžného dne“
- str. 52 – za „téměř samy“, za „jak se správně odehrál“ a mezi slovy „tvoření“ a „tentokrát“
- str. 55 – za „více rozebrány“

Vhodné by bylo umístit čárku i před slovo „již“ na str. 18.

Čárka v místech, kde být nemá, se objevuje v těchto případech:

- str. 18 – před „a poznat tak“
- str. 25 – před „a tím“
- str. 46 – za „ale nikdo neotvíral“
- str. 48 – mezi slovy „snaží“ a předat“
- str. 51 – mezi slovy „očíh“ a „to“
- str. 54 – před „než“
- str. 55 – před „a byly v ní uvedeny“

Další chyby v interpunkci: Chybějící tečka na str. 11, chybějící mezera za čárkou nebo tečkou v závorce na str. 11, str. 15 a na str. 23, nadbytečná tečka za jménem Kostka na str. 22, stírání rozdílu mezi spojovníky a pomlčkami (str. 13, str. 24, str. 36). K pomlčce na str. 25 nahoře není důvod vůbec. V případě intervalu (str. 27) se nepoužívají mezery před a za pomlčkou.

Struktura textu

Především ve shrnutí děje obou pohádek by se hodilo dělat více odstavců. Na str. 53 není odsazen název podkapitoly. Co se týče struktury textu, na str. 13 dole není využito zarovnání do bloku a řádky mají rozdílnou délku. Důsledně by se mělo zacházet s kurzívou (str. 22, 27, 28, 38). Pojmy „moderní, umělá a autorská pohádka“ – zejména v části, kdy je rozebírána jejich definice (str. 21) – by bylo dobré v textu zvýraznit.

Práce se zdroji a přílohami

Mezi zdroji nejsou uvedeny zdroje materiálů k činnostem. Navíc se samotným slovem „zdroj“ zachází příliš volně: u některých příloh se jím myslí to, kdo je autorem fotografie, u jiné zdroj použitých materiálů na fotografii. V příloze F není zcela důsledně dodrženo zakrytí obličejů.

Nedostatečně jsou opatřeny zdroji některé citace. Např. citace ze Šmahelové (1989) na str. 25 postrádá číslo strany, stejně jako citace z Vařejkové (1998) na str. 24.

V citaci ze Sirovátky (1998) na str. 24 je chybně uvedeno slovo „světa“ (v předloze je „světla“).

Datum a podpis oponenta práce: